

نخستین کنفرانس نشریه‌ی ماتریالیسم تاریخی در آمریکای شمالی

دانشگاه یورک، تورنتو، کانادا، ۲۴-۲۶ آوریل

گزارش برای «سامان نو» از استیو ادواردز

برگردان: نهال رستمی

نخستین کنفرانس آمریکای شمالی با همکاری نشریه **ماتریالیسم تاریخی** در کانادا برگزار شد. بیش از ۴۰۰ نفر از بیست و چهار تا بیست و ششم آوریل در دانشگاه یورک واقع در تورنتو گرد آمدند تا به بحث درباره تئوری و عمل مارکسیستی بپردازند. نشریه **ماتریالیسم تاریخی** که ده سال از آغاز انتشار آن در لندن می‌گذرد، امروزه تریبون مهمی برای مباحثات نظری مارکسیسم فراهم آورده است. در اروپا و آمریکای شمالی روشنفکران مارکسیست برای مدت طولانی در برابر اندیشه‌های پست‌مدرنیستی موضعی تدافعی اتخاذ کرده بودند. **ماتریالیسم تاریخی** پلاتفرمی را تدارک دیده تا دوباره جان تازه‌ای به تئوری مارکسیسم ببخشد. مکانی که روشنفکران سوسیالیست از گرایش‌های مختلف، جهان امروز را تحلیل کرده تا به خط مشی سیاسی ضروری در قرن بیست و یکم بپردازند. نشریه‌ی **ماتریالیسم تاریخی** به عنوان بخشی از این پروژه، از سال ۲۰۰۴، کنفرانس‌های سالانه‌ای را در لندن ترتیب داد که از نظر تعداد سخنرانان قابل ملاحظه بود. در کنار پا به سن گذاشته‌ها، نسل جدیدی از متفکران مارکسیست در این کنفرانس‌ها حضور یافته و جلب توجه می‌کردند. اغلب شرکت‌کنندگان در کنفرانس‌های لندن از اروپا و آمریکای شمالی می‌آمدند. هرچند سخنرانانی از خاورمیانه یعنی کانون دخالت امپریالیسم نئولیبرال و از کشورهای عراق، اسرائیل و فلسطین نیز نقش مهمی در مباحثات ایفا می‌کردند.

بدین سان، رفقایی از کانادا که از شرکت‌کنندگان همیشگی کنفرانس‌های لندن بودند تصمیم گرفتند تا کنفرانسی در آمریکای شمالی و در رابطه با نشریه‌ی **ماتریالیسم تاریخی** برپا کنند. کنفرانسی با پلاتفرمی مارکسیستی اما غیرسکتاریستی برای مباحثات چپ سازماندهی شد. پیش از این در آمریکای شمالی رویداد چشمگیر همواره برگزاری کنفرانس‌هایی بوده که با همکاری نشریه‌ی **بازاندیشی در مارکسیسم** سازماندهی می‌شده است؛ نشریه‌ای که به شدت تحت تاثیر اندیشه‌های پست‌مدرنیستی قرار گرفته و به انتقاد از مارکسیسم مشغول بوده است. بدین سان، کنفرانس کانادا نخستین گام در ایجاد تریبونی در آمریکای شمالی برای دیدار، گفتگو و تکوین اندیشه‌ها بود. شرکت‌کنندگان و سخنرانان غالباً از آمریکای شمالی بودند که در این بین افرادی از اروپا، برزیل و کوبا نیز به چشم می‌خوردند. تورنتو از نظر قومی شهر درهم‌آمخته‌ای است. این بدین معناست که در این کنفرانس هیئت نمایندگی بزرگی از شبه‌قاره هند شرکت کرده بود؛ در نتیجه، جلسه‌ی افتتاحیه با مناقشه مائوئیستی‌ها و هواداران حزب کمونیست بر سر نقش جاری حزب کمونیست در بنگال غربی به جنجال کشیده شد.

کنفرانس شامل ۷ جلسه‌ی عمومی و ۴۴ میزگرد بود که بعضی از آن‌ها همزمان برگزار می‌شد. در هر جلسه بین ۲ تا ۴ سخنران شرکت داشت. نشست کانادا بیشتر به موضوعات طرح شده در لندن مانند سنت انقلابی، سیاست طبقاتی، امپریالیسم و... توجه داشت. در حالی که یکی از تفاوت‌های آشکار در این کنفرانس این بود که به جلسات پیرامون سیاست‌های جنسیتی، نژادی، جنسی و فرهنگی نقش برجسته‌ای داده شده بود. روز جمعه و شنبه ۵ دور با ۶ یا ۷ میزگرد به طور همزمان برگزار شد. به طور مثال، صبح جمعه بین ساعات ۹/۳۰ تا ۱۱ به طور همزمان شش میزگرد برگزار شد. عناوین این جلسات حکایت از گوناگونی مسائل طرح شده داشت: مارکسیسم، مناسبات بین‌المللی و اقتصاد سیاسی فمینیستی؛ نئولیبرالیسم و امپریالیسم در خاورمیانه؛ زمین، غذا، "تجارت عادلانه" و مسائل ارضی؛ بازار جهانی کار؛ مارکسیسم و تئوری فرهنگ؛ و خود سازمان‌یابی توده‌ای و یافتن آلترناتیوها؛ درس‌هایی از مکزیک و آرژانتین.

اندیشه‌های مورد توجه بسیار مختلط بود؛ برخی جلسات در اختیار اساتید دانشگاه بود و برخی در دست روشنفکرانی که فعالانه در سیاست دخالت داشتند. به همین ترتیب، حیطه‌ی گرایش‌های مارکسیسم و جریان‌ات سیاسی گوناگون بود: آنارکو کمونیست‌ها، مائوئیست‌ها، تروتسکیست‌ها و عده‌ای که به هیچ یک از این گرایش‌ها تعلق نداشتند. این به خودی خود گامی رو به جلو است؛ چرا که برای مدت طولانی مارکسیست‌های چپ تمایل به دعوا و منازعه میان خود داشته‌اند. مارکسیست‌ها به کنفرانس‌هایی چون این همایش برای بازسازی چپ بین‌المللی نوین نیازمندند. زمان زیادی طول خواهد کشید تا گردهمایی **ماتریالیسم تاریخی** در آمریکای شمالی ساخته شود. اما انرژی و تنوع اندیشه‌های طرح شده نوید می‌دهد که پایه‌ای مستحکم برای حرکت رو به جلو وجود دارد. بیایید امیدوار باشیم تا چنین اجتماعی را در سایر نقاط جهان ببینیم.

